

Rikspolisstyrelsens allmänna råd om sprängning;

RPSFS 2012:6

FAP 523-1

beslutade den 16 januari 2012.

Utkom från trycket
den 30 januari 2012

Rikspolisstyrelsen meddelar följande allmänna råd.

1 Författningsbestämmelser m.m.

I 3 kap. 6 § ordningslagen (1993:1617) finns bestämmelser om bl.a. sprängning inom område som omfattas av detaljplan.

Om vad som avses med detaljplan finns regler i 4–5 kap. plan- och bygglagen (2010:900).

I 9 kap. plan- och bygglagen finns bestämmelser om vilka åtgärder som kräver bygglov, rivningslov och marklov och i 10–11 kap. samma lag och i 8 kap. plan- och byggförordningen (2011:338) regleras frågor om tillsyn och kontroll vid byggnadsarbeten.

I 16 § lagen (2010:1011) om brandfarliga och explosiva varor finns krav på tillstånd för hantering av explosiva varor, i 17–18 §§ samma lag anges vilken myndighet som prövar frågor om tillstånd och i 12 § förordningen (2010:1075) om brandfarliga och explosiva varor ställs krav på anmälan vid explosionsolycka.

I Boverkets föreskrifter och allmänna råd (BFS 2011:6, BBR 18) finns regler om sprängplan och sprängjournal.

Arbetsmiljöverkets föreskrifter om sprängarbete (AFS 2007:1) samt allmänna råd om tillämpningen av föreskrifterna innehåller föreskrifter och allmänna råd om utbildning och praktik för sprängarbas samt sprängplan.

I det följande finns rekommendationer om hur polismyndigheten bör tillämpa dessa författningar vid handläggning av ärenden angående tillstånd till sprängning.

2 Tillståndsmyndighet

Det bör uppmärksammas, att en ansökan enligt 3 kap. 6 § ordningslagen (1993:1617) om tillstånd till sprängning ska prövas av polismyndigheten i det polisdistrikt där sprängningen ska äga rum.

3 Ansökan m.m.

En ansökan bör göras på blanketten *Ansökan om tillstånd till sprängning och stenspräckning* (RPS 523.2).

Ansökan kan avse två typer av tillstånd

1. platsbestämt, i vilket platsen för sprängarbetet är exakt angiven, eller

2. generellt, som avser olika platser inom ett polisdistrikt vilka inte kan anges vid tidpunkten för tillståndets utfärdande.

Ett generellt tillstånd kan beviljas statlig eller kommunal myndighet

- a) i samband med nedläggning av ledningar eller liknande (dock endast om statlig eller kommunal myndighet är byggherre),
- b) för sprängning av enstaka stenblock vid jordschakt,
- c) för sprättskjutning under högst två arbetsdagar (salvstorlek begränsas till 3 borrhål med högst 0,8 m borrhålsdjup), och
- d) vid mindre servicearbeten där sprängarbetet på en plats inte får överstiga två arbetsdagar och omfatta mer än 50 m² och 50 m³ fast berg (salvstorleken begränsas till 12 borrhål med högst 1,5 m borrhålsdjup).

Generella tillstånd kan med återhållsamhet även beviljas enskilda sprängentreprenörer under förutsättning att sprängarbas och sprängarbetsledare är kända som skickliga yrkesmän med längre tids väl vitsordad erfarenhet av sprängarbeten.

Tillståndskravet i 3 kap. 6 § ordningslagen (1993:1617) bör uppfattas så, att det gäller oberoende av om sprängningen ska äga rum inomhus, utomhus eller under jord och oavsett om marken är privat, kommunal eller statlig.

Tillståndstiden enligt 3 kap. 16 § ordningslagen bör avse den faktiska tid som beräknas åtgå för sprängarbetet i fråga, dock högst två år. Om de villkor som kan behövas för sprängarbetet kan bestämmas enbart för en kortare tid, bör tillståndet avse den tiden.

Om sprängningen ska bedrivas av en juridisk person bör dennes organisationsnummer anges i ansökan. Tillståndet bör då avse den juridiska personen.

Till ansökan bör fogas en sprängplan, se 3 § Arbetsmiljöverkets föreskrifter om sprängarbete (AFS 2007:1) samt allmänna råd om tillämpningen av föreskrifterna och Boverkets föreskrifter och allmänna råd (BFS 2011:6, BBR 18), varvid formuläret *Sprängplan* (RPS 523.4) bör användas. Är det fråga om sprängningar där risken för skador är ringa, t.ex. stenar på åker o.d., eller avser ansökan ett generellt tillstånd behöver en sådan plan normalt inte bifogas.

4 Handläggningsrutiner

Är sökanden en enskild person bör uppgifter för lämplighetsprövningen rörande denne och sprängarbetsledare eller ersättare för sprängarbetsledare, sprängarbas eller ersättare för sprängarbas hämtas ur belastningsregistret (BR) och misstankeregistret (MR) samt för uppgifter om omhändertagande enligt lagen (1976:511) om omhändertagande av berusade personer m.m. (LOB) ur körkortsregistret.

Vad gäller krav på utbildning och erfarenhet avseende sprängarbetsledare, sprängarbas m.fl. finns information på ansökningsformuläret och i Arbetsmiljöverkets föreskrifter om sprängarbete (AFS 2007:1) samt allmänna råd om tillämpningen av föreskrifterna.

Beträffande sprängarbete som ställer särskilda krav på säkerheten, t.ex. vid sprängning nära ett bostadshus eller en bensinstation, bör samråd ske med berörd myndighet eller annan som kan beröras av arbetet, exempelvis

byggnadsnämnd, räddningsnämnd, gatukontor, järnvägsförvaltare, vägghållare och fastighetsägare.

Det bör uppmärksammas, att tillstånd till förvärv, innehav och förvaring av explosiva varor är en förutsättning för att en ansökan om tillstånd till sprängning ska kunna bifallas.

5 Tillstånd

Tillstånd bör ges på formuläret *Tillståndsbevis för sprängning stenspräckning* (RPS 523.1).

Som ett särskilt villkor för generella tillstånd bör uppställas, att anmälan görs till polismyndigheten i god tid innan sprängarbete påbörjas vid varje sprängobjekt. En sådan anmälan bör antecknas hos polismyndigheten.

Formulären *Sprängning pågår* (RPS 523.3) och *Sprängjournal* (RPS 523.5) bör tillhandahållas tillståndshavaren i samband med expedieringen av tillståndet.

6 Tillståndsregister

Polismyndigheten bör föra ett register över beviljade tillstånd. Register bör också föras över sprängarbetsledares, sprängarbasars och deras ersättares teoretiska utbildning och praktik.

Används automatisk behandling av personuppgifter i register som avses i första stycket bör särskilt uppmärksammas bestämmelserna i personuppgiftslagen (1998:204).

7 Övrigt

Har en olycka inträffat till följd av sprängarbete, bör det prövas om spräng-tillståndet ska återkallas i avvaktan på utredningen av sprängolyckan.

Dessa allmänna råd träder i kraft den 1 mars 2012, då Rikspolisstyrelsens allmänna råd om sprängning (RPSFS 2001:10, FAP 523-1) ska upphöra att gälla.

På Rikspolisstyrelsens vägnar

BENGT SVENSON

Thomas Eriksson
(Rättsavdelningen)

